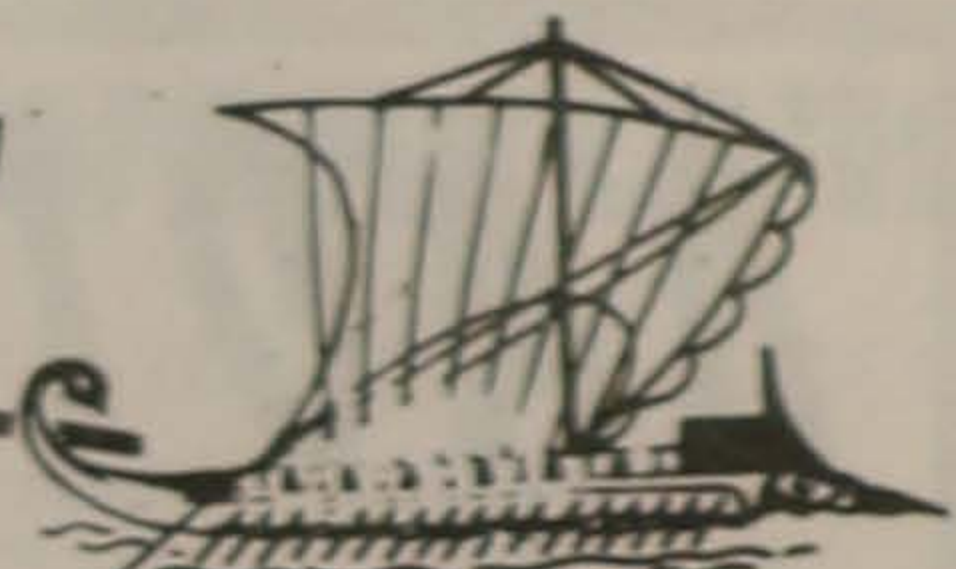


# ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ



ΣΥΛΛΟΓΟΣ 110  
ΚΑΡΦΥΛΛΟΥ 107

ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΚΑΛΟΜΗΝΑΣ 1999  
(ΜΑΙΟΣ)

## Ο Πατριάρχης Αθηναγόρας: "Οι Πόντιοι έσωσαν τη Μακεδονία"...

Γράφει ο Γιώργος Χ. Χιονίδης

...αποκαλούμενα  
... (Μαίνα!!), η εξαιρετή εβδομαδιαία ε-  
... "Δυτική Μακεδονία". Εκδό-  
... διευθυντής της είναι ο 90χρο-  
... Ιωάννης Μ. Ζηκόπουλος, ο οποί-  
... τη γράφει μόνος του(!), εκτός  
... κάποιες συνεργασίες και τη  
... επίσημη και των προσωπικών βιω-  
... υπάρχουν εύχυμα, προτότυπα  
... και... αυτοβιογραφικά σημειώμα-  
... αίου. Εντυπωσιάζει, όταν δεν εκ-  
... η "τρομερή" μνήμη, ο πλούτος  
... κινήσεων και των προσωπικών βιω-  
... του κ. Ι.Μ.Ζ. Όσο ξέρω, είναι η  
... παρακρητική, ιδιότυπη (με την  
... έννοια της λέξεως) τοπική εφη-  
... αρά της χώρας μας...

του (στην 4η σελίδα της), κάτω από τη  
φιλοξενούμενη αναγγελία - είδηση, για  
τον, τότε, επικείμενη "μνήμη του Ελλη-  
νισμού του Πόντου" της 19 Μαΐου:

"Σημ. Ο αειμνήστος Πατριάρχης κυ-  
ρός Αθηναγόρας, εις τον γράφοντα, ό-  
ταν επισκέφθην, προ δεκαδών ετών,  
τον Πατριάρχη, είπεν:

"Άκουσε γυιέ μου. Μπορεί να χάσα-  
με τον Πόντο και την Ιωνία, αλλά σώ-  
σαμε την Μακεδονία, η οποία σήμε-  
ρον, κατά το 95%, κατοικείται από γνή-  
σιους Ορθοδόξους Έλληνας".

"Αιώνια Του η μνήμη".

3. Επιλεγόμενα

Αξίζει, ακόμα, να επισημάνω, ότι,  
στην εφημερίδα τούτη (δηλαδή στη  
"Δυτική Μακεδονία") δημοσιεύεται, α-  
νέκαθεν, επάνω από τον τίτλο της,  
στην 1η σελίδα, η σχετική, γνωστή και  
προφητική "κατηγορική προσταγή"  
(για να θυμηθούμε και τον Καντ) του  
Ιωνα Δραγούμη: "Έλληνες!... Να ξέρε-  
τε, πως αν τρέξουμε να σώσουμε τη  
Μακεδονία, η Μακεδονία θα μας σώ-  
ση!..."

Ας θυμίσω, ότι η οικογένεια των  
Δραγούμη καταγόταν από το Βογατσι-  
κό της Μακεδονίας (κατ' άλλους προ-  
ερχόμενη αρχικά από την περίφημη  
Μισσόπολη, αν η μνήμη δεν με απατά  
και ως είμαι νεώτερος, 25 χρόνια, από  
τον κ. Ι.Μ.Ζ.!!). Ο δε πατέρας του Ιωνα  
Δραγούμη (που δολοφονήθηκε, προς  
μεγάλη βλάβη της χώρας μας), ο Στέ-  
φανος, διετέλεσε και πρωθυπουργός  
της Ελλάδας (πριν από τον Βενιζέλο)  
και δόκιμος συγγραφέας ιστορικών  
κειμένων.

Ευχαριστώ, λοιπόν, τον κ. Λάζαρον  
Γκαντούτσι, συνδρομητή της εφημε-  
ρίδας, ο οποίος με προμήθευσε και το  
φύλλο της "Δ.Μ.", που την ξέρω από  
το 1959 και ύστερα, αφού την έπαι-  
να, από την τοπική μας "Φρουτάς της  
Ημαθίας", του αξέχαστου φίλου Γιάν-  
νη Ηλ. Σπανίδη...

## ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΜΝΗΜΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

**Την Κυριακή 23  
Μαΐου 1999,  
τιμήθηκε και στη  
Βέροια η μνήμη  
της Γενοκτονίας  
των Ελλήνων του  
Πόντου. Πάνω  
από 353.000  
ήταν οι Πόντιοι  
που βασανίστη-  
καν και δολοφο-  
νήθηκαν από  
τους  
Νεότουρκους.**

Και τα θύματα της  
τουρκικής θηριωδίας δε  
θα κοιμηθούν τον ήσυχο  
της αιωνιότητας ύπνο, ε-  
άν η επίσημη Τουρκία δε  
ζητήσει για το λογαρια-  
σμό της ιστορίας δημό-  
σια συγνώμη και δεν ε-  
γκαταλείψει τις βαρβα-  
ρότητες που συνεχίζει  
να διαπράττει. Εως τότε  
οι Τούρκοι θα έχουν πάνω



Εικόνα από το δράμα του Ξεριζωμού. Έργο  
της ζωγράφου κ. Βάσως Σιδηροπούλου - Καρα-  
μήτσου.

γήσουμε το μίσος ή την  
προσδοκία της εκδίκη-  
σης. Το κάνουμε για να  
μη θρηνησουμε ξανά  
άλλες πατρίδες και άλ-  
λες γενοκτονίες.

Και σαν τέτοια την α-  
ναγνώρισε η Βουλή των  
Ελλήνων στις 24 Φε-  
βρουαρίου του 1994,  
σαν ελάχιστο φόρο τι-  
μής σ' όλους εκείνους  
τους Πόντιους που θυ-  
σιάστηκαν σαν μάρτυ-  
ρες της Πίστης και της  
Πατρίδας.

Το πρόγραμμα των  
εκδηλώσεων είχε ως ε-  
ξης:

Κυριακή 23 - 5 - 1999  
Γενικός σημαιοστολι-  
σμός από της ογδόης  
πρωινής ώρας μέχρι και  
της δύσης του ηλίου της  
23ης Μαΐου 1999. Φωτα-  
γώγηση όλων των δημο-  
σίων, δημοτικών κατα-

στημάτων, καθώς και των καταστημάτων των  
Ν.Π.Δ.Δ. και των Τραπεζών κατά τις βραδυνές ώ-  
ρες της 23ης Μαΐου 1999.

Κυριακή 23 - 5 - 1999

Ωρα 07.30': Θα σημάνουν πένθημα οι καμπάνες  
των εκκλησιών.

Ωρα 08.00': Επίσημη έπαρση της Σημαίας

Ωρα 09.30': Παράταξη στρατιωτικού τμήματος  
απόδοσης τιμών και της Στρατιωτικής Μουσικής

συνέχεια στην 3η σελ.

### ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ

1. Κώστας Ανδρεάδης
2. Γιάννης Μελετιδής
3. Γιάννης Μιχαηλίδης
4. Ανδρέας Ταταρίδης
5. Γιώργος Χ. Χιονίδης

## Η ΕΠΙΦΥΛΜΙΔΑ ΤΟΥ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

Θρήνος κι οδυρμός στον Πόντο!  
Κληρικά και πρόκριτα με δίκες - πα-  
ρωδίες απαγχονίζονται και τουφεκί-  
ζονται. Γυναίκες ατιμάζονται και  
σφάζονται. Φάλαγγες άμαχου πληθυ-  
σμού εκτοπίζονται, για να πεθάνουν στις εξαντλητικές πο-  
ρείες.

Η στρατεύσιμη ηλικία στέλνεται στα τάγματα εργασίας  
- θανάτου. Το τρυφερό άνθος οδηγείται στο γενιτσαρι-  
σμό. Τα χωριά λαμπιάδιζονται τις φλόγες και οι πολίτες  
αδειάζουν. Τα μοναστήρια και οι εκκλησίες βεβηλώνονται.  
Οι αρματωμένοι στα βουνά δίνουν μαρτυρία αντρείσσύ-  
νης, για να σώσουν γέροντες, γυναίκες και παιδιά, με τί-  
μημα τη θυσία.

Ένας λαός απροσπάτετος αφέθηκε, με τη χαϊρέκακη  
αναγή των ισχυρών, στα στόματα τίγρεων και λύκων. Πα-

## Η κραυγή του Πόντου

νταχού "Ραχήλ κλαίουσα τα τέκνα αυτής ουκ εισίν". Γενο-  
κτονία!

Ο όμορφος Πόντος, με την ελληνική ιστορία, με τον ελ-  
ληνικό του χαρακτήρα και τον πολιτισμό παραδόθηκε στις  
φλόγες! Θρηνεί τον επιτάφιο θρήνο η Παναγία Σουμελά,  
σκοντάφτει και πέφτει το άλογο του Αγ. Γεωργίου του Πε-  
ριστεριώτα, "επί πίνακι" ζητείται η κεφαλή του Αγίου Ιω-  
άννη του Βαζελώνα.

Και τότε, μέσα από τα χαλάσματα, ενθώγνια ακούγεται  
η κραυγή του Πόντου: "Ηλί, Ηλί λαμά σαβαχθάνι". Είναι το  
μεγάλο παράπονο προς τον "πολιτισμένο κόσμο". Το ίδιο  
ακριβώς παράπονο ακούεται και σήμερα από τους συγγε-

### ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΜΕΛΕΤΙΔΗ

νείς των αγνοουμένων της μαρτυρικής  
Κύπρου, όπως και από τους ξεριζωμέ-  
νους Κύπριους, από τους χιλοπαιδεμέ-  
νους Κούρδους και από τους βαρβαρι-  
σμένους Σέρβους.

Όσοι επέζησαν μέσα στα χαλάσματα κατέφυγαν στις ο-  
κτές όπου τους περίμενε η μελανίσια, από το πένθος  
"Αργώ" για να τους μεταφέρει μαζί με το σταυρό του μαρ-  
τυρίου τους, τα λάβαρά τους και το πλήθος των αναμνή-  
σεών τους στην κοινή των Πανελλήνων Μητέρα, την Ελλά-  
δα. Ηρθαν και ρίζωσαν, πέταξαν κλώνους κι έδωσαν καρ-  
πούς. Μια καρπογονία που συνεχίζεται με το μεγαλείο της  
Ελληνικής Ψυχής τους.

Όμως, η ψυχή τους τρέχει και θα τρέχει πάντοτε εκεί  
στον Πόντο κι εκεί στη χώρα του Προμηθέα και τα χείλη  
τους θα ψιθυρίζουν πάντοτε:

"Ανάθεμα και τα μακρά, όθεν' κι πάει λαλίαν!

**ΓΡΑΦΤΕΙΤΕ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΜΑΣ**

# ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

## ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

1. Ξαφτός = καυστικός
2. Ξενιτέας = Ξενιτεμένος
3. Ξέραμαν = αποξηράνωση
4. οκνεάς = τεμπέλης
5. όλτζ = όλους
6. ουρανίν = γαλάζιο
7. ομφεζνός = χθεσινός
8. παιδάς = νεαρός
9. παλάνιν = σέλα
10. ποδέα = ποδιά
11. ποζεύω = χαλνώ
12. πόρα = καταγιγίδα

## ΑΝΕΚΔΟΤΑ

### 1. Αέτς άσπλαχνα κι κλέφτω

Τη Ζαπούν ο Κωνσταντίνον άσπ Πιατιάντων επή-  
εων στον Ποπά - Παντελίν να Ξομολοησκάται.  
- Κωνσταντίνε, κλέφτς; ερώτεσεν άτον ο ποπάς.  
Ο Κωνσταντίνον ενούντεσεν: Να λέω ψέμματα κι  
κλέφτω, αμαρτίαν εν να λέω κλέφτω εντροπή εν, και  
είπεν:  
- Κλέφτω, πάτερ, να έχω την ευχή σ' άμα ατές ά-  
σπλαχνα κι κλέφτω.

## Καν' αν κ' επέμνεν ο κόσμον

Ανθρωπε, άλλο μη ζελεύς  
παριδες, μεγάλεια,  
ατά είναι ντο έργανε  
'ς οον κόσμον την καζάνι.  
Μ' αραυέ'ς τριανά μέγαρα  
απάν τη γης χτισμένα,  
κιαν' αν κ' επέμνεν ο κόσμον  
και ν' απομέν κ' εσέναν.

ειρήνην και ομόνοιαν  
κόσμον αγαπημένον.  
Και ας εν η τοιάπια σ' έφκε-  
ρον  
τ' οιάτι σ' χορτοσιμένον,  
τα τριπέζοπο σ' επτωχόν  
και πάντα τιμεμένον  
Βέροια Καλομηνάς 1999  
Γιάννης Μιχαηλίδης

Ζελεύον τον καματερόν  
και όλεν την προκοπή ατ'  
π' επάσαν χρόνια αιάς νι χιζ'  
τα χαμελόν τ' οσπί' νια'.

Σημ. "Αργοναύτη": Το  
ποίημα είναι αξιόλογο. Ο  
κ. Μιχαηλίδης επιστρατεύ-  
σε κι αυτήν τη φορά την  
εκφραστική του δύναμη  
και την παραστατική του  
τέχνη, για να τονιστεί στον  
αναγνώστη και στον ακρο-  
ατή, μέσα από τα κυριαρχι-  
κά του βιώματα, τη σημα-  
σία της αντάρχειας, της α-  
γάπης και της τιμής, σαν α-  
ντίβαρο στις πολλές και  
πεζές μέριμνες της ζωής.

Αγάπια ασιόντς ποι αγαπιούν  
π' επάτινε καλοσύνιας,  
σ' οιάτια ποι τερούνε σε  
δέγως διαβολοσύνιας.

Το ποίημα είναι ένα α-  
κόμα κλωνάρι στο ποιητικό  
δέντρο του φίλου κ. Γιάννη  
Μιχαηλίδη. Ένα δέντρο  
που προβάλλει με προσδο-  
χία. Τα συγχαρητήριά μας.

Και ασιόντς ποι κ' αγαπιούνε σε  
πέι ατ'ς την "καλημέραν",  
θα έρτε κάποτε ο καιρόν  
να δίνε σε τα σέρια.

Την εράτ και το ζέλιμαν  
όλ' οι ανθρωπ' εξέργε,  
κι εξέργε πόσον ν' αγαπιούν  
και τότε να ζελεύνε.

Ψαλίφα πάντα υσόν Θεόν  
καρδίαν χαριεμένον.

## 2. Εκείνος πα... θα έρχουτον

Θα εγυναίκιζεν ο Νικόλας ο Π. (όνομαν και μη χω-  
ρίον) Θεός σχωρέσ' άτον.  
Όντας ετοπλαεύταν ουλ' οι καλεσμέν'ς σ' οσπί' ν  
ατ' κι' εχπάσαν - με την κεμεντζέ εμπροστά - να  
παν' ς σο υφερπαρμαν κι' επεκεί' ς στην εκκλησίαν  
για το στεφάνωμαν, ο Νικόλας εχάθεν. Πουδέν κι'  
ευρίσκαν άτον.  
Υστερα εγροίκ'σαν... που επήεν ο μαύρον. Αργά  
κι' απ' υστερίας εφάν' θεν να ερχ' ται α σο χωράφ'  
κες... συνάμενος - κουνάμενος.  
- Μερ έσουν, Νικόλα; Εργέψαμε είπαν άτόν, για το  
στεφάνωμαν.  
- Ας επέγνετεν, είπεν κ' εκείνος, κι' ας ερχίνανε-  
τεν... Εγώ πα θα έρχουμεν.

## Παιχνίδια

### Καρνακότς (κουσό)

Το παιχνίδι καρνακότς η καρνακότς (κουσό) εί-  
ναι ο σκωλιασμός των αρχαίων. Στην αρχή ορίζεται η  
μάννα που εκλέγεται κατά τον ακόλουθο τρόπο: Ένας  
από τους παίκτες κρύβει στο χέρι του ένα πετραδάκι  
και καλεί άλλον να μαντέψει σε ποιό από τα χέρια  
του το κρύβει.

Αν ο δεύτερος χτυπήσει στο άδειο χέρι, γλυτώνει  
και ο πρώτος ρωτά άλλον. Ο τελευταίος, στον οποίο  
έμεινε το πετραδάκι γίνεται η μάννα.

Μετά την εκλογή της μάννας, ορίζεται ένα σημείο  
εκκίνησης και επιστροφής, δηλαδή το στέκι. Η μάννα  
κυνηγά τους άλλους παίκτες κουτσαίνοντας, χωρίς  
να πατήσει καθόλου στο άλλο πόδι. Αν όμως κουρα-  
στεί και πατήσει, τότε οι παίκτες την κυνηγούν και τη  
χτυπούν ελαφρά έως ότου φτάσει στο στέκι. Όταν  
πιάσει, χτυπήσει κανέναν, τότε ή γυρίζει πίσω στο  
στέκι κουτσαίνοντας ή εξακολουθεί να κυνηγά. Αυ-  
τός που χτυπήθηκε πρέπει γρήγορα να καταφύγει  
στο στέκι, γιατί οι παίκτες τον κυνηγούν και τον χτυ-  
πούν, όσο είναι έξω από αυτή.

Τότε αρχίζουν το κυνηγητό ή οι δύο μαζί, κρατώ-  
ντας τα χέρια ή καθένας χωριστά. Αν ή μοναχοί τους  
ή βιαζόμενοι από τους παίκτες χωρίσουν, τότε κυνη-  
γούνται ως το στέκι. Ετσι εξακολουθεί το παιχνίδι έ-  
ως ότου μείνει ένας που γίνεται η μάννα του επόμενου  
παιχνιδιού.

## Από τα ακριτικά μας τραγούδια

### Ο Μάραντον

Τον Μάραντον χαρτίν έρθεν, θα πάγει' ς στην στρατείαν  
την νύχταν πάει' ς σον μάστοραν, την νύχταν μαστορεύει  
κόφτ' ας τ' ασήμι πέταλα, κι' ας το χρυσόν' καρφία  
τον μαύρον ατ' καλιβωνεν κατάντακρ'ς σον φέγγον  
κ' η κάλ' ατ' παραστέκει άτόν με το χρυσόν μαντήλι  
τα δάκρτα τς εκατέβαιναν, καλομηνά χαλαζία  
καρφίν - καρφίν απλώνει άτόν, την γην δάκρτα γομώνει  
- Που πάς, που πάς, νε Μάραντε, κ' εμέν'ς ίναν αφίνεις;  
- Αφίνω σε'ς σον κύρην μου, 'ς σον Αεν Κωγοταντίνον.  
Αφίνω σε'ς στην μάννα μου, την Αγίαν Θεοτόκον  
Αφίνω σε'ς σ' αδελφια του τους δώδεκ' Αποστόλους.  
- Που πάς, που πάς, νε Μάραντε, κ' εμέναν ντο αφίνεις;  
- Αφίνω χίλια πρόατα και πεντακόσια αρνία  
Αφίνω σε τον κρίαρον, τον χρυσοκωδωνάτεν  
αφίνω σε χρυσόν Σταυρόν κι' αργυροδαχτυλίδι  
το δαχτυλίδι' πουλ' τσον και φα και το σταυρόν προσκύνια.

Εφτά χρόνια εδέβανε κι' ο Μάραντον κ' εφάνθεν  
κι' ας εφτά χρόνια κι' άλλ' απάν' σε μήνουσ υστερναίους  
καβαλλάρην επέντεσεν' ς σα ψηλά' ς τα ραχία  
Κάτσην κι' ατέν ερώτεσεν, τα τίνος νύφε είσαι;  
Τα τίνος είν' τα πρόατα; τα τίνος είν' τα αρνία;  
τα τίνος εν' ο κρίαρον ο χρυσοκωδωνάτες;  
- Τη Μάραντ' είν' τα πρόατα, τη Μάραντ' είν' τ' αρνία  
τη Μάραντ' εν ο κρίαρον ο χρυσοκωδωνάτες  
εφτά χρόνια ενέμ-ν άτόν, κι' αλλ' εφτά αναμίνω  
αν έρται ερτ' ο Μάραντον, κι' αν κ' έν, καλογερεύω!

# ΕΠΙΒΑΛΛΕΤΑΙ ΝΑ ΤΟ ΑΠΟΚΤΗΣΟΥΜΕ

Του κ. Ανδρέα Ελ. Ταταριδής

Θυμάμαι ότι προ πενταε-  
τίας το κορυφαίο επιστη-  
μονικό μας όργανο, η Ε-  
πιτροπή Ποντιακών Μελετών,  
είχε διοργανώσει μία Επιστημο-  
νική Διημερίδα, στην οποία  
συμμετείχαν Πόντιοι και μη  
Γλωσσολόγοι και δύο Ξένοι (έ-  
νας Αγγλος και μία Ρωσίδα), με  
μοναδικό θέμα την ΠΟΝΤΙΑΚΗ  
ΔΙΑΛΕΚΤΟ!

Η ποντιακή διάλεκτος και ελλη-  
νογενής, είναι και λίαν ενδιαφέ-  
ρουσα γλωσσολογικώς! Ωστόσο,  
είναι δύσκολη - ας μη γελιόμαστε.  
Αν δεν την γνωρίζεις επαρκώς, ό-  
πως ο γράφων, χρειάζεσαι κάποιο  
βοήθημα για να την προσεγγίσεις  
κάπως άνετα. Φυσικά, στην πο-  
ντιακή βιβλιογραφία υπάρχουν  
σχετικά βοηθήματα, όπως αυτά  
των Ανθιμου Παπαδόπουλου (= Ι-  
στορικών Λεξικών της Ποντιακής  
Διαλέκτου), Δημ. Οικονομίδη (= Γραμματική της Ποντιακής Διαλέ-  
κτου), Νικ. Λαπαριδής (= Ετυμολο-  
γικόν Λεξιλόγιον Αρχαίων Λέξεων  
διατηρουμένων εις την Ποντιακήν  
Διάλεκτον), Ευφροσύνης Σιδηρο-  
πούλου (= Λεξιλόγιο Κοτυώρων)  
και προφανώς άλλα που δεν γνω-  
ρίζω.

Τώρα, σ' αυτά τα βοηθήματα,  
έρχεται να προσθέσει και το δικό  
του, πολυτιμότερο βοήθημα, άλ-  
λος ένας συμπατριώτης μας, ο κ.  
Θωμάς Τσοπουριδής, με το ογκο-  
δέστατο "ΛΕΞΙΚΟ ΠΟΝΤΙΑΚΗΣ  
ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ". Ογκοδέστατο μεν,  
αλλά ευχρηστότατο, διότι το λεξι-  
κό αυτό έχει την εξής "ιδιορρυθ-  
μία": χωρίζεται σε δύο σκέλη. Α) α-  
πό την νεοελληνική στην ποντιακή  
διάλεκτο και β) από την ποντιακή  
διάλεκτο στην νεοελληνική! Οπό-

τε, ο οιοσδήποτε ενδιαφερόμενος  
μπορεί άνετα να ανατρέξει και στις  
δύο περιπτώσεις και να πλουτίσει  
τις γνώσεις του γύρω από την ω-  
ραία και πλούσια ποντιακή διάλε-  
κτο.

Φυσικά και δεν είμαι γλωσσολό-  
γος, αλλά είμαι ποντιακής καταγω-  
γής και γράμματα γνωρίζω!

Επομένως, υπ' αυτές τις προϋ-  
ποθέσεις, κρίνω ότι, το εν λόγω  
Λεξικό, του καλού αυτού συμπα-  
τριώτη μας, του κ. Θ. Τσοπουριδής,  
θα φανεί λίαν χρήσιμο (και απα-  
ραίτητο, θα έλεγα) σε κάθε Πόντιο  
και Νεο - Πόντιο, που θέλει να ο-  
λοκληρώσει τις γνώσεις του για  
την ντοπολαλιά των Ποντίων.

Το ότι δε το Λεξικό αυτό είναι  
και μία φιλότιμη προσπάθεια του  
συντάκτη του, τούτο καθίσταται  
πρόδηλο, διότι η συγκέντρωση και  
καταχώρηση ενός τόσοσού πλούσιου  
υλικού, ως είναι η Λεξικογράφηση,  
δεν είναι εύκολη υπόθεση. Προϋ-  
ποθέτει πολύ, μα πάρα πολύ κόπο,  
μεγίστη προσοχή και βεβαίως εν-  
δελεχή έρευνα. Τα στοιχεία αυτά  
υπάρχουν διάχυτα στο ΛΕΞΙΚΟ  
του κ. Τσοπουριδής.

Επειδή, απέκτησα το παραπάνω  
πολυτιμότερο βοήθημα, κι επειδή  
έχουμε υποχρέωση να υποστηρί-  
ζουμε κάτι τέτοιες προσπάθειες,  
σαν αυτή του κ. Τσοπουριδής, κι ε-  
πειδή ακόμη η ενημέρωσή μας γύ-  
ρω από την Ποντιακή Διάλεκτο εί-  
ναι λίαν απαραίτητη, τολμώ να συ-  
στήσω την αγορά του Λεξικού αυ-  
τού.

Γ' αυτό ας μου επιτραπεί να  
σας γνωστοποιήσω την διεύθυνση  
του συγγραφέα, που είναι:

ΘΩΜΑΣ ΤΣΟΠΟΥΡΙΔΗΣ  
Τριπόλεως 27, Θεσ/νίκη Τ.Κ.  
55131

ΑΝΔΡΕΑΣ ΕΛ. ΤΑΤΑΡΙΔΗΣ  
Ζάκυνθος

# Ποντιακή φωνή

Από πολύ μικρός είχα μάθει  
το μύθο της Αργοναυτικής  
Εκστρατείας και μου δημιουρ-  
γήθηκε η εντύπωση ότι οι  
εκλεκτοί Έλληνες που πήγαν  
στην Κολχίδα με τα πλοία  
τους, πριν 4.000 χρόνια, αφού  
πήραν το χρυσόμαλλο δέρας  
ξαναγύρισαν όλοι πίσω και ο  
καθένας πήγε στον τόπο του.  
Ετσι, η μεγάλη αυτή εκστρα-  
τεία έμεινε χωρίς αποτέλεσμα.

Όταν πήγα στο γυμνάσιο, έμαθα από λί-  
γα λόγια που γράφει η ιστορία ότι στα 88  
και 86 π.Χ. ο βασιλιάς του Πόντου Μιθρι-  
δάτης, επικεφαλής όλων των Ελλήνων, πο-  
λέμησε στη Χαϊρώνεια και τον Ορχομενό  
για να ελευθερώσει την Ελλάδα από τον  
ρωμαϊκό ζυγό. Νικήθηκε, όμως, και περιο-  
ρίστηκε στο ελληνικό κράτος του Πόντου.

Στα 1930 υπηρέτησα στο Κιλκίς και  
στην ελληνογιογυκοσλαβική μεθόριο μέχρι  
το 1933 ως κατώτερος αξιωματικός του πε-  
ζικού και αργότερα στις Πρέσπες και τη

Δράμα. Εκεί έζησα μαζί με τους Πόντιους,  
έμαθα τα ήθη και τα έθιμά τους, τους λεβέ-  
ντικους χορούς τους και θαύμασα την αρ-  
χαϊζουσα γλώσσα τους.

Η φυσική τους ευφυΐα, η ζωτικότητα  
τους, η φιλοξενία τους, η δημιουργική τους  
ικανότητα, η κοινωνική τους πειθαρχία, η  
έμφυτος ευτυχία τους και η προς την πρόο-  
δο και τον πολιτισμό των Ελλήνων αυτών  
με εντυπώσασε και με έκανε να τους αγα-  
πήσω από τα μύχια της καρδιάς μου.

Διαβάζοντας για να μάθω την ιστορία  
τους βρέθηκα προ μιας καταπληκτικής στα-  
διοδρομίας 4.000 ετών και διερωτήθηκα  
γιατί η ελληνική ιστορία δεν άνοιξε διά-  
πλατα την αγκαλιά της για να χωρέσει με-  
σα της σε ξεχωριστή και διακριτή θέση τα  
εκλεκτά αυτά τέκνα της ελληνικής φυλής.

Οι Πόντιοι δεν διακρίνονται μόνο στην  
περιοχή του Πόντου, αλλά σε πολλές πε-  
ριοχές της Ελλάδος ακόμη και στα νησιά  
της, όπου τα γενναία τέκνα της πολέμησαν  
ηρωικά για την γενική υπόθεση της ελληνι-  
κής λευτεριάς. Ετσι θα τους δούμε να πο-  
λεμάνε στις θάλασσες, στα νησιά, στην Κύ-  
προ, την Κρήτη, τη Μάνη, το Μοριά, απέναν-  
την πτώση της Βασιλεύουσας μέχρι την εσ-  
θνεγεραία του 1821.

Το κείμενο δεν είναι τίποτα άλλο παρά  
το ξέσπασμα του θαυμασμού ενός Ελληνο-  
αξιωματικού προς τον ηρωικό και μεγάλο  
ποντιακό ελληνισμό, του οποίου τη λαμπρή  
ιστορία ελάξια συνεχίζουν οι κατεπαρμέ-  
νοι σ' όλη την υψηλή Πόντιο, μετά τη θλι-  
βερή εκδίωξη από τη γη των προγόνων  
τους, υπό των Τούρκων το 1922 - '23.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ  
αντιστράτηγος ε.α.

Από τη "Θεσσαλονίκη"  
7-4-1999

## ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΝ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

- Οι στήλες του "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ" είναι στη διάθεση όλων των ανα-  
γνωστών του.
- Οι εργασίες πρέπει να στέλνονται αν είναι δυνατόν δακτυλογραφη-  
μένες.

**ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ**  
ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ  
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ  
**ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ**  
ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ  
Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός  
Τηλ. (0331) 28.356 - Βέροια - ΤΚ 59100

**ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ**  
ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ  
Οικονομολόγος - Συγγραφέας  
Θουκυδίδη 2 - Τηλ. (0331) 25.282  
Βέροια (ΤΚ 59100)

**ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ**  
ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ  
Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός  
Τηλ. (0331) 28.356 - Βέροια - ΤΚ 59100

**ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ**  
1.000 δρχ.

**ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ**  
ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ  
ΑΦΟΙ ΠΑΤΣΙΚΑ Ε.Ε.  
ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 10 - ΤΗΛ. (0331) 66.913 - 61.160  
FAX (0331) 66.979

# 3 Περίληψη της Γενοκτονίας

Καταδικωόμενος από την Αγγλική αστυνομία, ο Μουσταφά Κεμάλ έφυγε κρυφά από την Κωνσταντινούπολη και έφθασε στην Σαμψούντα, στις 19 Μαΐου 1919. Από εκεί πέρασε στην Σεβάστεια, όπου εκήρυξε την επανάσταση και απεκήρυξε τον σουλτάνο, έσκιζε την συνθήκη των Σεβρών του 1920, και εκήρυξε την δημοκρατία στην Τουρκία. Στις 4 Φεβρουαρίου 1994, η Βουλή των Ελλήνων διεκήρυξε την 19η Μαΐου ως ενθύμιο μνήμης της γενοκτονίας των 350.000 Ελλήνων του Πόντου από τους Τούρκους. Το 1914 υπήρχαν 700.000 Έλληνες. Δηλαδή τους μισούς Έλληνες του Πόντου οι τούρκοι εξαλώθρευσαν με τα μαχαίρια και τις φωτιές!

Οι Νεο - Τούρκοι από το 1908 και έπειτα άρχισαν με πρόγραμμα την εξόντωση και την γενοκτονία όλων των χριστιανών. Με την κρίσιμη περίοδο των Βαλκανικών πολέμων και του Πρώτου Παγκόσμιου Πόλεμου, ύστερα από το 1912 οι Νεο - Τούρκοι πήραν επίσημα μέτρα για την γενοκτονία και εξόντωση όλων γενικά των Ελλήνων της Μικρασίας. Αρχίζοντας με τους Αρμένιους το 1915. Βέβαια, όλα αυτά με τα σατανικά σχέδια των Γερμανών.

Ιδιαίτερα στον Πόντο επέβαλλαν την υποχρεωτική στρατολογία και την απομάκρυνση όλων των Ελλήνων από τις πόλεις και τα χωριά με τις ατέλειωτες και μακροχρόνιες εξορίες. Με την δικαιολογία της ασφάλειας του Τουρκικού κράτους. Εξορίες και εξοντώσεις παντού. Μεγάλοι, μικροί, νέοι, γέροντες, γυναίκες, κορίτσια, παιδιά και άρρωστοι.

Τις θανατώσεις και την γενική γενοκτονία των Ελλήνων βοήθησαν οι Τούρκοι ιδιώτες για το τουρκικό κράτος. Στις πόλεις και τα χωριά του Πόντου άτακτοι και οργανωμένες τουρκικές συμμορίες και τσετέδες λεηλατούσαν, σκοτώναν, έκαigan, έσφαζαν και χτυπούσαν. Και άλλους με τους έκαigan ζωντανούς, άλλους τους έστελναν εξορίες, άλλους τους πέθαιναν μέσα στα χιόνια και την παγωσιά, και άλλους τους έρριχναν στη θάλασσα...

Με το κίνημα του Κεμάλ του 1919 η κατάσταση των Ελλήνων του Πόντου χειροτέρευσε. Οι Τούρκοι άρχισαν επίσημα την γενοκτονία και την εξόντωση όλων των Ελλήνων. Έτσι πάνω από 350.000 Έλληνες του Πόντου χάθηκαν, πνίχθηκαν, σκοτώθηκαν, είτε κήκαν ζωντανοί μέσα στα μαύρα χρόνια από το 1914 μέχρι το 1922. Ο Ελληνισμός του Πόντου δεν υπάρχει πια στον Πόντο, αλλά εκεί χιλιάδες είναι εκείνοι, που αιώνες κοιμούνται τον αιώνιο ύπνο σκεπασμένοι με το χώμα γεμάτο με δάκρυα και αίματα της πατρίδας, οι οποίοι υπήρξαν οι ηρωικοί δημιουργοί της ιστορίας του ένδοξου Ποντιακού Ελληνισμού.

Αιώνια είναι η μνήμη των 350.000 πεσόντων ηρώων του Ποντιακού Ολοκαυτώματος 1914 - 1922... που η δόξα περπατώντας μονάχη μελετά τα λαμπρά παληκάρια που έπεσαν στην έρημη Ποντιακή γη...

Κων. Χιονίδης

## Η ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ ΣΤΟ ΣΙΔΝΕΪ

Με μία σειρά εκδηλώσεων που θα λήξουν την προσεχή Κυριακή με διάλεξη του καθηγητή κ. Κ. Χιονίδη στην Ελληνική Λέσχη της Καμπέρας, οι Πόντιοι του Σιδνεϋ θυμήθηκαν για άλλη μία χρονιά τα 350.000 θύματα της τουρκικής θηριωδίας.

Όπως γράψαμε σε άλλη έκδοση, οι εκδηλώσεις άρχισαν την περασμένη Τρίτη το βράδυ, με τη διάλεξη του κ. Χιονίδη στο Πανεπιστήμιο Μακουόρι, που είχε ιστορική σημασία, αφού για πρώτη φορά στον πανεπιστημιακό χώρο και παρουσία ακαδημαϊκών έγινε αναφορά στην γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου.

Την Παρασκευή το βράδυ, ο ελληνισμός του Σιδνεϋ πλημμύρισε στο Ποντιακό Σπίτι της Ένωσης Ποντίων για να ακούσει τον καθηγητή κ. Χιονίδη και δεν απογοητεύτηκε. Ο καθηγητής Χιονίδης αφού ευχαρίστησε για τη θερμή φιλοξενία που του προσφέρθηκε στο Σιδνεϋ, στην ομιλία του αναφέρθηκε στην ιστορία και τον πολιτισμό του Πόντου, στην τραγωδία των Ποντίων και σε σκηνές της καθημερινής τους ζωής πριν την συμφορά. Η ομιλία συνδυάστηκε με τις σχετικές διαφάνειες.

Νεαρές πόντιες απήγγειλαν ποιήματα και με την ευκαιρία απενεμήθη τιμητική πλακέτα στον πρώτο πρόεδρο της Ένωσης Ποντίων κ. Χ. Πασχαλίδη, ενώ αναμνηστική πλακέτα δόθηκε στον κ. Χιονίδη, που ανακηρύχθηκε επίτιμο μέλος της Ένωσης Ποντίων. Χρήτη τελετάρχη της βραδιάς έκανε με επιτυχία η κ. Γλυκερία Κολαΐδου, ενώ το βιογραφικό του κ. Χιονίδη διάβασε η κ. Κυριακή Τσαβδαρίδου. Την ομιλία επιλόγησε ο πρόεδρος της Ένωσης Ποντίων κ. Δ. Κοκκιλίδης.

Την Κυριακή, πολλοί Πόντιοι και φίλοι τους παρέστησαν στην επιμνημόσυνη δέηση για τα θύματα της γενοκτονίας που έγινε στον ιερό ναό του Σιτάρως στο Εργλουντ και στη συνέχεια έγινε μνημόσυνο στο Ποντιακό Σπίτι για τους Πόντιους που έχουν πεθάνει στο Σιδνεϋ.

"Ο Κόσμος", Σιδνεϋ Αυστραλίας  
29 Μαΐου 1998

# Αφιέρωμα στη Γενοκτονία

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΑΝΔΡΕΑΔΗ

Εφτάμ' εμείς Μνημόσουν σο Πόντον που εχάθαν και ας εξέρνε ασ' εμάς καμιάν κι ενεσπάλθαν  
Και ούτε θ' αθασπάκλουνταν εκείν' τα παληκάρια  
το αίμαν ατουίν έβαψεν τον Πόντον, τα παρχάρια.  
Κλείσκουμε προσκυνούμ' την γην, το αίμαν το εξέν  
ξεριζώμενον γενεά, ο Πόντον ενεσβήεων.  
Χορτάρια, αργιοσιτοσκία τώρα εκεί φυτρώνε  
σα τότε μουν τα ιερά, τ' ομμάτια μουν δυσώνε.  
Οθεν δεβαίν' τς ευρίκ'ς ταφήν, ευρίκ'ς αίμαν ξυμμένον  
Σην Παναΐαν Σουμελά, θρησκεία νεβσημένον.  
Κι' αμάραντ' ας βάλωμ' σο ταφήν σον Πόντον που εχάθαν  
σ' ατοίν' τς εκεί π' επέμνανε, χωρίς Ποπάν π' εθάφταν.  
Σ' ατοίν' τς ολίγα δεκρόπα θυμιάμαν και μύρον  
ξένε σον Πόντον όντας πας απάν' ατουιν για σύρον.  
Ονόματ' αλησμόνητα, Ποπά λόγος κι εδώθεν  
ανασπαλμέν' ασόν Θεόν, γη κι ουρανός κι ' ενώθεν.  
Ατοίν είναι χωρίς Σταυρόν κι έψιεν κανείς κερόπον  
έναν καντήλ' κι εσέγκαν' ατς κι ακούν' μάνας λαλώπον.  
Μνημόσουν κι επείκαν' ατς κι έβρασαν' ατς κοκία  
έναν ευσήν κι εδέκαν' ατς, ανασπαλμένα ψήα.  
Πόσον ολίγα και φτωχά είναι ατά ντο γράφω  
τρακόσιους πενήντα χιλιάδες Πόντιους  
κι εν ούλ' τς για να ξεθάφτω.  
Πόσον κακόν επείκανε οι Τούρκ' γιατί να λένα  
με αίματα τα σέρια τουν έχνε ακόμα βαμένα.  
Οι Τούρκ' τον κόσμον έσπαζαν έκαψαν τα χωρία  
ταφία ο Πόντον έντονε κι γράφτε Ιστορία.  
Την Κύπρον πα αιμάτωσαν σα δύο ατέν εχώρτσαν

μανάδες κι εκεί μοιρολογούν και μαύρα  
ατοίν' τς εφόρτσαν  
Ατά ντ' εποίκαν οι Τουρκάντ' κι είχαν τσιμπόν να  
φτάνε βοήθησαν' ατς οι τρανοί, ατοί να μη προφτάνε.  
Κι ακόμαν βοηθούν' ατοίν' τς κι εμάς κανείς κι θέλνε  
ας εγγέφιζνε οι Έλληνες την Μακεδονίαν πέρνε.  
Κι αν πέρνε μίαν τ' ονέμαν κι ατοίν τώρα κι γλύσκουν  
ση Σαλονίκης τα νερά γάλε - γάλε θα πλήσκουν.  
Κι οι Πόντιοι που ζουν αδά, τ' Ακρίτα τα εγγόνια  
κι θ' αφείνομ' μικρούς, τρανούς  
να σύρωμ' άλλο πόνια.  
Δικαίωσην περνένομε εμείς κι ανασπάλομ'  
όσον καιρός και αν δεβαίν' από ασό νουν κι εβγάλομ'.  
Ας πέρνε απόφασην ατοίν που γράφνε Ιστορίαν  
δικαίωσην αναμένομε για την Γενοκτονίαν.  
Κι άμον εκείνο το πουλήν π' εβγαίν' ασά σαχτάρια  
η Ρωμανία ξαν' ανθεί κι ορθούται σα ποδάρια  
Εμείς Ειρήνην θέλομε κι εν άλλο για να κλαίμε  
αν θέλνε ατοίν τον πόλεμον "Μολών λαβέ" πα λέμε.

**Σημ. "Αργοναύτη":** Είναι εξαίρετο ποίημα συνθεμένο με λεπτουργική προσοχή. Ο κ. Ανδρεάδης με το ποίημα του, δίνει άμεση εικόνα από το ολοκαύτωμα του Πόντου στα μαύρα εκείνα χρόνια της Γενοκτονίας. Το ποίημα, πέρα από τη στιχουργική κι εκφραστική του τεχνική, διακρίνεται για την αγνή συναισθηματική του βάση και για την εκδηλωτική πατριωτική του έπαρση.  
Σας συγχαίρουμε αγαπητέ κ. Ανδρεάδη

# ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΜΝΗΜΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

συνέχεια από την 1η σελ.

του Β. Σ'Στρατού καθώς και αντιπροσωπειών Προσφυγικών Σωματείων, Πολιτιστικών Συλλόγων, Σχολείων, Προσκόπων & Οδηγών στον χώρο προ του Ιερού Ναού Αγ. Αντωνίου.

Ωρα 09.45': Πέρας προσέλευσης στον Ιερό Ναό Αγ. Αντωνίου των Αρχών και του λαού.

Ωρα 09.55' : Πέρας προσέλευσης των επισημών

Ωρα 10.00': Τέλεση Μνημοσύνου με τη χοροστασία του Σεβασμιώτατου Μητροπολίτου Βερούας, Ναούσης & Καμπανίας κ. Παντελεήμονος. Ομιλία μέσα στον Ιερό Ναό από τον Φιλολόγο κ. Ηλία Τριανταφυλλίδη.

Ωρα 10.30': Κατάθεση στεφάνων στο μνημείο του Νικ. Καπετανίδη της ομώνυμης πλατείας από τους:

1. Εκπρόσωπο της κυβέρνησης
2. Στρατηγό - Διοικητή του Β'

Σ.Στρατού

3. Νομάρχη Ημαθίας
4. Δήμαρχο Βερούας
5. Εκπροσώπους Ποντιακών Οργανώσεων, Προσφυγικών Σωματείων & Πολιτιστικών Συλλόγων
7. Εκπροσώπους Νομικών Προσώπων που επιθυμούν να τιμήσουν την ανωτέρω επέτειο.

Σιγή ενός λεπτού - Εθνικός Ύμνος  
Τελετάρχης στον Ιερό Ναό Αγ. Αντωνίου καθώς και στον χώρο κατάθεσης στεφάνων ορίζεται ο κ. Μιχαήλ Τσαντεκίδης, υπάλληλος της Ν.Α. Ημαθίας (τηλ. 25 - 000 εσωτ. 130)

Μετά το καθιερωμένο μνημόσυνο στον Αγιο Αντώνιο την Κυριακή (23- 5 - 99) Αστικά λεωφορεία θα μεταφέρουν τους εκπροσώπους φορέων και όσους δημότες επιθυμούν στην πλατεία Καπετανίδη (και αντιστρόφως), δεξίωση εκ μέρους της Ευξείνου Λέσχης Βερούας, προς τιμήν των θυμάτων.

Στις 19 - 5 - 1999, ημέρα Τετάρτη και ώρα 8 μ.μ. θα γίνει ομιλία στη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών από τον Πανοσιολογιώτατο Πατέρα Παύλο.

Την ίδια μέρα και αμέσως μετά την ομιλία θα γίνει λαμποδηφορία από τα προσφυγικά Σωματεία και τους Συλλόγους η οποία θα ξεκινήσει από τη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών με διαδρομή Ανοίξεως - Ελιάς - Μητροπόλεως - Μάρκου Μπότσαρη και θα καταλήξει στη πλατεία Νίκου Καπετανίδη.

## ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΝΕΑΣ ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑΣ Τίμησε τη θυσία των προγόνων του

Ο Μορφωτικός Σύλλογος Νέας Νικομήδειας τίμησε τα 353.000 θύματα της Γενοκτονίας του Ποντιακού Ελληνισμού την Τετάρτη 19 Μαΐου 1999.

Μετά την επιμνημόσυνη δέηση που έγινε στο ηρώο του χωριού ακολουθήσε ομιλία από τον Οικονομολόγο - συγγραφέα κ. Γιάννη Μελετίδη με θέμα "Η Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου".

Στην συνέχεια έγινε κατάθεση στεφάνων από τον εκπρόσωπο του Νομάρχη, από τους Δημάρχους Αποστόλου Περούου και Μελίκης, από τον εκπρόσωπο του Στρατηγού Δ/τή Β' Σ.Σ. και του Δ/τή της Δίσης Αστυνομίας Ημαθίας, όπως και από εκπροσώπους άλλων φορέων.

Σημειώνεται, ότι στην επιμνημόσυνη δέηση παραβρέθηκε αντιπροσωπεία μαθητών του Δημοτικού Σχολείου μαζί με τον δάσκαλό τους.

Η εκδήλωση έκλεισε με τον Εθνικό Ύμνο, που τον έψαλαν οι μαθητές.

## Η ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΕΥΧΑΡΙΣΤΕΙ ΤΟΝ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΗΣ ΤΡΟΧΑΙΑΣ

Αξιότιμε κ. Δ/τή

Το ζήτηρό σας ενδιαφέρον και η άψογη διευκόλυνση των κινήσεών σας όσες φορές το ζητήσαμε μας υποχρεώνει. Η Ευξείνος Λέσχη εκφράζει τις πιο θερμές της ευχαριστίες κο' σας σφειλει πολλά.

Πρόσφατα όμως η δωρεά στην βιβλιοθήκη μας δύο αξιόλογων βιβλίων ιστορικού περιεχομένου μας έχει συγκινήσει κυριολεκτικά.

Η ευγενική αυτή χειρονομία, όσο ασήμαντη και αν φαίνεται, για μας έχει τεράστιο αντίκρισμα.

Θωρακίζει ειλικρινά τη θέλησή μας να συνεχίσουμε το δύσκολο αλλά τόσο σημαντικό έργο που υπηρετούμε. Μέσα στην απέραντη έρημο της πολιτικής αδιαφορίας αποτελεί όαση ηθικής συμπαράστασης για την Ευξείνο Λέσχη.

Ας ευχηθούμε να σας μιμηθούν και οι φορείς της Πολιτείας των οποίων οι στόχοι δεν αφορούν την κίνηση οχημάτων αλλά ταυτίζονται με τους δικούς μας.

Με εξαιρετική τιμή  
Για το Διοικητικό Συμβούλιο  
Ο Πρόεδρος  
Γιάννης Μιχαηλίδης  
Ο Γ. Γραμματέας  
Μιχάλης Γερασμίδης

## "Δι' υμάς δεν υφίσταται τοιούτον θέμα"

**Ο αιώνιος Πόντιος διανοούμενος και πολιτικός Λεωνίδα Ιασονίδης, έστειλε στις 18 Ιουνίου 1950 στην εφημερίδα Αθηνών "Το Βήμα" τις απόψεις του για το λεγόμενο "Μακεδονικό".**

**Η επιστολή αυτή διατηρεί και σήμερα την επικαιρότητά της. Το κείμενο της επιστολής, όπως δόθηκε για δημοσίευση:**

### Η ανύπαρκτος Σλαβομακεδονική Μειονότητα

Εις τα 1926 Επιτροπή της Κοινωνίας των Εθνών εδημοσίευσε στατιστικόν πίνακα δια της ανταλλαγής των πληθυσμών επελθούσης εθνολογικής συνθέσεως της Μακεδονίας.

Κατά το 1943 η Βουλγαρία, προσαρτήσασα τας ανατολικάς επαρχίας και αποπειραθείσα να εκβουλαργίσει τας επαρχίας ταύτας, παρέσχε την ευκαιρίαν εις την ελληνικήν "Ελλάδα" του Λονδίνου να δημοσιεύσει τον στατιστικόν πίνακα του 1926, τον αφορώντα τας εν λόγω επαρχίας.

Ο στατιστικός ούτος πίναξ της Κοινωνίας των Εθνών έκαμνε σύγκρισιν των πληθυσμών του 1912 και του 1926.

Κατά το 1912 βλέομεν μόνον Βουλγάρων, ουδαμού δε Σέρβων. Κατά το 1926 εις πλείστας μεν επαρχίας βλέπομεν ελληνισμόν 100% εις ελαχίστας δε βουλγαρισμόν μόλις 2%.

Λέγει δε η έκθεσις της Ειδικής Επιτροπής της Κοινωνίας των Εθνών.

"Η εγκατάστασις εις Μακεδονίαν 500.000 αγροτών και 300.000 αστών Ελλήνων προσφύγων, προσροχόμενων εκ της περί ανταλλαγής των πληθυσμών συμβάσεως, δυνάμει της οποίας απεχώρησαν εκ Μακεδονίας 348.000 Μουσουλμάνων, η εγκατάστασις αυτή των Ελλήνων προσφύγων είχαν ως αποτέλεσμα την ριζικήν μεταμόρφωσιν της εθνολογικής συνθέσεως της Ελληνικής Μακεδονίας και την οριστικήν ελληνισμόν της περιφέρειάς ταύτης".

Οι πραγματικοί Βούλγαροι έφυγαν δια

της εκουσίας ανταλλαγής. Σημειωτέον, ότι μετά το 1926 εγκαταστάθησαν εις τας βορείας επαρχίας της Ελλάδος έτεροι 300.000 Ελλήνων προσφύγων. Ο δε αιώνιος Διμ. Κακλαμάνος εις άρθρον κύριον εις την αυτήν "Ελλάδα" πρώτα τους τότε φίλους εισέτι και συμμάχους Σέρβους, των οποίων ο Βασιλεύς και η Κυβέρνησις ήσαν επίσης εξόριστοι εις Λονδίνον: "πού είναι αυτή η Μακεδονική φυλή και συνεπώς και η Μακεδονική Μειονότης, δια την οποία κόπτονται οι Βούλγαροι".

Η Σερβικής κυβέρνησις, καθ' όλην την διάρκειαν του πολέμου, ουδέποτε - μα ουδέποτε - απήντησεν ή ισχυρίσθη ότι όντως υπάρχει κάποια μακεδονική εθνοτήτις και κάποια μακεδονική μειονότητις. Πώς τώρα κατασκεύασαν μίαν σλαβομακεδονικήν μειονότητα και πως τολμούν να ομιλούν περί Μακεδονίας του Αιγαίου - είναι πλέον ζήτημα, δια το οποίον ορθότατα ο κ. Πρόεδρος της Κυβερνήσεώς μας εις την βουλήν ειπέ: "Τοιούτον θέμα, τοιαύτη μειονότητις, τοιαύτη εθνοτήτις δεν υπήρξε ποτέ και συνεπώς δι' υμάς τους Έλληνας ζήτημα δεν υφίσταται".

Θα μου επέτρεπε το "Βήμα" να αναφέρω εν κατακλείδι μερικούς στίχους, οι οποίοι αποδίδουν το πνεύμα των Ελλήνων εν σχέσει προς την Μακεδονία μας:

"Εάν συντρίβουν τον Θεόν ο γρόνθος και η βία, μόνον τότε θα παύσει ούσα Ελληνική και η Μακεδονία".

Και επειδή είναι αδύνατον να συντρίβουν τον Θεόν ο γρόνθος και η βία, είναι συνεπώς αδύνατον να παύσει ούσα ελληνική και η Μακεδονία. Τους στίχους αυτούς - φερμένους από την Ελλάδα - εδιδασκόμαστε προ 50 ετών εις τον Πόντο, εις την Ασίαν, εις την Θράκην. Με αυτούς τους στίχους γαλουχημένοι και ανθρεμμένοι είναι οι πρόσφυγες, οι οποίοι, μαζί με τους γηγενείς Έλληνας, αποτελούν το απόρθητον κάστρον που λέγεται και είναι: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ!

Με αγάπην  
ΛΕΩΝΙΔΑ ΙΑΣΟΝΙΔΗΣ  
Βουλευτής Θεσ/νίκης

## Πως οι Κομνηνοί, έγιναν Στεφανόπουλοι



Ο κ. Κώστας Κούσης, ως υπεύθυνος Δημοσίων Σχέσεων της Ο.Π.Σ.Ν.Ε. προσφέρει στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Κ. Στεφανόπουλο το βιβλίο που πρωτοεκδόθηκε το 1870 και στο οποίο φαίνεται πως οι Κομνηνοί έγιναν Στεφανόπουλοι.

### Του Κώστα Κούση

**Για πρώτη φορά η ΟΠΣΝΕ είπε τα κάλαντα στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Κ. Στεφανόπουλο, με αντιπροσωπευτική ομάδα παιδιών από τα Ποντιακά Σωματεία Ευκλείδης Μενιδίου και Ζωγράφου. Ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας κ. Νίκος Αμανατίδης του προσέφερε το βιβλίο με τα ευρήματα της Βακτριανής, του Πόντιου Αρχαιολόγου και "πρεσβευτή του Ελληνισμού", Βίκτορα Σαρηγιαννίδη.**

Λίγες εβδομάδες πιο πριν, καλεσμένος της εκπομπής μου - Τραντέλλενοι/Κοινωνικές Προβολές - ήταν ο κ. Τάσος Τερζίδης, με τον οποίο είχα τη χαρά να συζητήσουμε την τύχη του τελευταίου Αυτοκράτορα της Τραπεζούντας, Δαβίδ.

Τέσσερα χρόνια μετά την παράδοση της Τραπεζούντας, που έγινε στις 15 Αυγούστου του 1461, φοβούμενος ο Μωάμεθ Β' την αναβίωση της δυναστείας των Κομνηνών, αθετεί τα όσα είχε υποσχεθεί και καλεί τον Αυτοκράτορα Δαβίδ με όλα τα μέλη της οικογένειάς του από τις Σέρρες όπου διέμενε, να τον επισκεφθεί στην Κωνσταντινούπολη. Ετσι και έγινε. Όταν οι Κομνηνοί παρουσιάστηκαν στο Μωάμεθ, αυτός απαιτεί από το Δαβίδ να απαρνηθεί τη θρησκεία του, διαφορετικά θα τους θανατώσει όλους.

Ο Δαβίδ που έκανε ό,τι έκανε, για να μη θυσιάσει τη ζωή του και τις ζωές των υπολοίπων Τραπεζουνταίων, πήρε την απόφασή.

Να μην απαρνηθεί τη θρησκεία του. Να μην απαρνηθούν την πίστη τους!

Ετσι, αφού είδε να σφάζονται μπροστά του και τα επτά παιδιά του και ο ανεψιός τους Αλέξιος Ε', φωνάζοντας "Δίκαιος είσαι

Κύριε και σωστές οι αποφάσεις Σου" δέχεται και αυτός το τσεκούρι των δημίων και πέφτει νεκρός. Όλα τα σώματα των νεκρών, πετάχτηκαν προσβλητικά έξω από τα τείχη της Κωνσταντινούπολης και έγιναν τροφή των σκύλων και των σαρκοφάγων πτηνών, μέχρι που η αυτοκράτειρα Ελένη, σαν μία άλλη Αντιγόνη, βοηθούμενη και από μερικούς πιστούς της υπηρέτες, να προσφέρει χώμα και ταφή στον αυτοκράτορα σύζυγό της και τα αγαπημένα της παιδιά. Η ίδια που ήταν γεαρή και πολύ όμορφη, αφού κλείστηκε σε χαρέμι, ύστερα από λίγο πεθαίνει από τη λύπη της. Δίπλα λοιπόν στον τελευταίο Αυτοκράτορα του Βυζαντινού, τον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο, που έπεσε για την Πατρίδα, πολεμώντας με γενναιότητα, έχουμε τον τελευταίο Αυτοκράτορα του Ελληνισμού, που έπεσε για την πίστη του, συμπαρασύροντας και όλα τα μέλη της αυτοκρατορικής οικογένειας. ΟΛΑ! Όλα, εκτός από το γιό του, Νικηφόρο! Αυτός, αφού περιπλανήθηκε αρκετά, κατέφυγε στην μόνη ελληνική περιοχή που έμεινε ακόμη αυτόνομη. Στη Μάνη της Πελοποννήσου!

Εκεί ο Νικηφόρος, αφού διακρίθηκε σαν πολιτικός και στρατιωτικός, αλλά και λόγω της καταγωγής του, αναγνωρίστηκε πρωτογέροντας δηλαδή ηγεμόνας. Εγινε γενάρχης των εκεί Κομνηνών!

Γιος του Νικηφόρου ήταν ο Αλέξιος Ζ', τον οποίον διαδέχθηκε το 1595 ο γιός του Στέφανος. Αυτός αναδείχθηκε ανώτερος από όλους τους κομνηνούς και έκανε την εξουσία του στη Μάνη κληρονομική. Εδωσε πολλές μάχες κατά των Τούρκων της Κορώνης, αποκρούοντας ακόμη και τον Χασίμπεη που ήρθε εναντίον του. Μετά από αυτόν πρωτογέροντας έγινε ο αδελφός του Κωνσταντίνος Α'.

Αυτός προκειμένου να αποφύγει τις μανιασμένες επιθέσεις των Τούρκων και να χάσουν τα ίχνη των Κομνηνών, μετονομάστηκε σε "Στεφανόπουλος". Από τότε χρησιμοποιούν αυτό το επίθετο και έτσι η γενιά των Κομνηνών σώζεται ακόμη και σήμερα στην Κορσική με το επίθετο Στεφανόπουλοι!

Αυτό λοιπόν το βιβλίο που περιγράφει τα παραπάνω και πρωτοεκδόθηκε το 1870, ήταν αντικείμενο της εκπομπής μου με τον κ. Τερζίδη και είναι αυτό που προσέφερα στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Στεφανόπουλο μαζί με την κασέτα της σχετικής εκπομπής, με τη σημείωση ότι "ίσως και ο ίδιος να αντλεί καταγωγή από τους Κομνηνούς". Λέτε;

\* Αναδημοσιεύεται από την "Ποντιακή Λύρα" Χαϊδαρίου, τεύχος 71, χρόνος 18ος, Ιαν.-Φεβρ.-Μάρτ. 1999.

## Ανεξάρτητος Πόντος

Την Ανοιξη του 1916, η Ρωσία κήρυξε πόλεμο, στην Τουρκία. Δύο στρατοί ρωσικοί, ο ένας από το Ερζερούμε, βάδιζε δυτικά προς Αργυρούπολη και ο άλλος παραλιακά από το Βατούμ προς την Τραπεζούντα. Η οπισθοχώρηση του τουρκικού στρατού ήταν ταχεία. Όταν οι Ρώσοι έφτασαν στην Γόμουρα, σημερινή Γιόμρα, μερικά χιλιόμετρα έξω από την Τραπεζούντα, η τουρκική διοίκηση, με επικεφαλής τον βαλή, παρέδωσαν την πόλη και την τύχη των μουσουλμάνων κατοίκων, στα χέρια του μητροπολίτη Χρυσάνθου.

Ιστορική παρέμεινε η προσφώνηση του Βαλή Τζεμάλ προς τον Χρυσάνθο: "Από τους Έλληνες την πήραμε, στους Έλληνες και την παραδίδουμε".

Ετσι τον Απρίλιο του 1916, ο Χρυσάνθος υποδέχθηκε και παρέδωσε την Τραπεζούντα στους Ρώσους.

Χής. Σε κάθε προέλαση του ρωσικού στρατού, κατά κύματα έφευγαν οι τούρκοι, προς τα Δυτικά, σαν πρόσφυγες, από φόβο, γιατί υπήρχαν πληροφορίες, ότι μέσα στο ρωσικό στρατό, υπήρχαν αρμένιοι, έτοιμοι για κάθε μορφή εκδίκησης.

Πίσω έμειναν μόνον οι ανήμποροι και οι φτωχοί. Ο μουσουλμανικός πληθυσμός της Τραπεζούντας έφτασε να είναι 10.000 φτωχολογία, τους οποίους συντηρούσε ο Μητροπολίτης, με δημόσια συσσίτια.

Ο Χρυσάνθος οργάνωσε τότε στην Τραπεζούντα, τα πρώτα δημόσια σχολεία, για τα παιδιά των Μουσουλμάνων.

Οι Έλληνες υποδέχθηκαν τους Ρώσους, σαν ελευθερωτές και ο εθνικισμός τους δεν κρυβόταν.

Η Τραπεζούντα είχε πια την μορφή μιας ελληνικής πόλης και οι γιορτές, εθνικές και θρησκευτικές του Ελληνισμού, δέσποζαν μέσα στην πόλη.

Τότε έγινε στο Βατούμ της Γεωργίας Εθνοσυνέλευση των Ποντίων. Η Εθνοσυνέλευση αυτή εκήρυξε τον Πόντο ανεξάρτητο και δημιούργησε την αντίστοιχη Βου-

λή του Πόντου. Επί κεφαλής τέθηκε ο έμπορος από Μασσαλία Κωνσταντινίδης. Ανθρωποι, όπως ο Θεοφύλακτος, ο Λεοντίδης, ο Ιασονίδης και πολλοί άλλοι στελέχωσαν την Βουλή του Ανεξάρτητου Πόντου.

Αυτή ανέλαβε το έργο να εκπροσωπεί τους Ποντίους, στις διασκέψεις των Παρισίων, για τη δημιουργία ανεξαρτήτων κρατών, μέσα στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Είχε στενή επαφή με τον Ελευθέριο Βενιζέλο και φρόντιζε για την περίθαλψη των όσων προσφύγων κατέφευγαν εκεί από την Τουρκία.

## ΤΑ ΚΑΛΛΙΘΙΩΤΙΚΑ '99

Ολοκληρώθηκαν και φέτος με επιτυχία οι εκδηλώσεις "ΚΑΛΛΙΘΙΩΤΙΚΑ '99".

Οι εκδηλώσεις που έγιναν και για την συμπλήρωση είκοσι χρόνων δημιουργικής δράσης και κοινωνικής παρέμβασης του Μορφωτικού Συλλόγου, ήταν αφιερωμένες στην ειρήνη που τόσο δοκιμάζεται δίπλα μας.

Οι εκδηλώσεις ολοκληρώθηκαν με τον Λαϊκό Ανώμαλο Δρόμο, που έγινε την Κυριακή 6 - 6 - 99 και που ήταν αφιερωμένος στη μνήμη του Φάνη Τριανταφυλλίδη, με μεγάλη επιτυχία, τόσο από πλευράς συμμετοχής μικρών και μεγάλων αθλητών, όσο και από πάθος για τον συναγωνισμό.

Το Διοικητικό Συμβούλιο ευχαριστεί την Τροχαία Βεροίας, το ΚΑΒ Βεροίας, τους χορηγούς του Λαϊκού Ανώμαλου Δρόμου "PRISMA STAR" Αφοί Τριανταφυλλίδη Ο.Ε. το ΚΟΥΡΕΙΟΝ Δήμητρα Κουτσιώφτη - Φασιδίου και όλους όσους βοήθησαν, αλλά και συμμετείχαν στις εκδηλώσεις.